

ÇOCUKLAR İÇİN BİLE YOZLAŞTIRILMIŞ VE ENDİŞELİ SAYILAR

SHU Nihat Tarımeri

2005 senesinden beri her sene en az 300 000 ve/ya 500.000 çocuk bilindiği gibi adalet ve sosyal hizmet kapsamında yer almaktadır. 2010 yılı dahil bazı çocuklar ile ilgili sayılar TÜİK tarafından da yayınlanmaktadır. Bunun devamı olarak 2020 yılın da çocuklar ile ilgili durum TÜİK verilerine¹ yansıtılmıştır. Çeşitli haberlere de yansımıştır. Güvenlik birimlerine 2020 yılında gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı tablolara da yansımaktadır. Bülten ile özetlenmiş sayılara görüldüğü gibi **(450 bin 803)** dir. Tablolarda (Tablo 1-2-3-4) yaş gruplarının ayrı ayrı yer alması bağlamında bu olaylarda çocukların yüzde 37,9'u **mağdur (170 961)** olarak öne çıkmaktadır. 2016 yılında 230.405 toplam mağdur çocuktan 2020 yılında toplam mağdur çocuk sayısının (170 961) e gerilemiş olduğu görülmektedir. Bunların arasında 93.130 u (%54) erkek, 77 831 (%45) i ise kadındır.

Dolayısıyla erkek mağdur çocukların kadınlardan fazla olduğu da görülmektedir. Yine bunların arasında 42 420 si erkek, 30 187 si ise kadın olmak üzere toplam 72 607 (%41) çocuk 11 yaşın altındadır. Güçsüz ve savunmasız bırakılan % 41 oranında çocuk endişeli bir durumun ötesin de korunma boyutunu da öne çıkarmaktadır. Yine mağdurlar arasında 19 273 ü erkek, 17 385 i kadın olmak üzere toplam 36 658 (%21) mağdur çocuk 12-14 yaş gruplarındandır. 31 437 si erkek, 30 259 u kadın olmak üzere toplam 61 696 (%35) mağdur çocuklarda 15-17 yaş grupları arasında öne çıkmaktadır. Ayrıca mağdurlar arasında **cinsel suçlardan** dolayı 15 769 u kadın, 2 681 erkek olmak üzere toplam **(18 450)** mağdur çocuk ise günümüzde yaşayan sorunu yansıtmaktadır. 2019 yılında ise bu sayı 31 445 den gerilemiş olup % 58 gibi orana gerilemiş olması aynı zamanda pandemi nedeniyle yaşanan durumun birlikte ele alınmasını gerektirmektedir.

Yine çocuklar ile ilgili olarak ise yüzde 25,3'ünün **(114.038)** kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiasıyla (suça sürüklenme/**suçlu çocuk**) öne çıkmaktadır. Tablolar arasında yer alan bilgilere göre 2 384 ü erkek, 1 408 i kadın olmak üzere toplam 3 802 (% 4) çocuk 11 yaşının altındadır. 24 299 u erkek, 5 836 sı kadın olmak üzere toplam 30 135 (%26) çocuk 12-14 yaş grubunda olup 68 579 u erkek, 11 096 sı kadın olmak üzere toplam 79 675 (% 70) çocuk 15-17 yaş gruplaşmayı da yansıtmaktadır. TCK.31 maddesi ile adalete ulaşması beklenmekte olup ek olarak 426 bilinmeyen çocuk bu bilgiler arasındadır. Dolayısıyla yansıyan bilgilere göre çocuk suçluluğu yerine aslında % 70 oranında bir **gençlik suçluluğu** öne çıkmaktadır.

1 <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Guvencilik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2020-37200>
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Guvencilik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuk-Istatistikleri-2015-2019-33632>
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Guvencilik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuklar-2014-18525>
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Guvencilik-Birimine-Gelen-veya-Getirilen-Cocuklar-2017-27609>
<https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Ceza-Infaz-Kurumu-Istatistikleri-2017-27610>

Tablo-1 Geliş nedeni ve cinsiyete göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı

Tablo-2 Geliş nedeni, yaş grubu ve cinsiyete göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı

Tablo-3 İsnat edilen suç türü ve cinsiyete göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı

Tablo-4 Mağduriyet türü ve cinsiyete göre güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayısı

Bülteni İndir

Ayrıca isnat edilen suçlar ile ilgili tabloda ki bilgiler arasında “cinsel suçlar” ile ilgili sayılara yer verilmektedir. Çocukların cinsel istismar dahil cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar açısından 323 kadın, 2 912 si erkek olmak üzere toplam **3 235** çocukta bu sayılar arasındadır. 18 450 mağdur çocuk için ise %18 oranında fail çocuktan bahsedilmektedir. TCK.31 kapsamında 17 si kadın ,192 si erkek 11 yaşın altında olup 66 sı kadın 824 ü erkek 12-14 yaş grubunda ve de 240 ı kadın ,1 896 sı erkek ise 15-17 yaş grubundaki çocuklardan/gençler görüldüğü gibi bilgilere yansımaktadır.

Yine görüldüğü gibi güvenlik birimlerine 2020 yılında gelen veya getirilen çocukların karıştığı olay sayılarından yüzde 18,5'inin ise kabahat işlediği iddiasıyladır.Yüzde 13'nün bilgisine başvurma amacıyla ve yüzde 5'inin kayıp (hakkında kayıp müracaatı yapıp daha sonra bulunan) olması sebebiyle bilgilere yansımakta olup yüzde 0,2'sinin ise bu nedenlerin dışındaki diğer nedenlerden dolayı güvenlik birimlerine geldiği de tespit edilmiş.

2019 yılında yayınlamış verilere göre mağdur çocuk sayıları ise 263.000 dur. Suçlu çocuk sayısı ise 171.000 dir. Ayrıca 2019 un başından beri yaşanan pandemi sürecinde eğitimin ara verilmesi gibi yeni süreç ve sosyo ekonomik etkenler birlikte ele alındığında gerçekler ile örtüşmeyen bir resimde özellikle ortaya çıkmaktadır.

Ayrıca 2014 yılında yayınlanmış verilere göre ise güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocuk sayısı ele alındığında ; 2014 yılında, 2013 yılına göre %6,2 oranında artarak 290 414 olduğu görülmektedir.. Çocukların % 57,5'inin 15-17 yaş grubunda, %24,5'inin 12-14 yaş grubunda, %17,9'unun ise 11 yaş ve altı çocuklar olduğu görülmektedir. Güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların 2014 yılında %68,3'ü erkek, %31,7'si ise kız çocuğudur.

Dolayısıyla 2013 yılına göre % 6.2 oran artışa ek olarak 6 yıl içinde güvenliğe başvuran çocuk sayısının **290.414** den 2020 yılı için **450 803** sayısı ulaşılması ele alındığında , çocuklar açısından **160 389** şeklinde ki bu artış aynı zamanda **% 55** lik bir oransal artışı ortaya çıkarmaktadır.Senelik olarak ortalama **% 9.2.** oranında olması nedeniyle 2019 ve 2020 yılı için açıklanmış sayıların ve geçmiş sayıların birlikte ele alınmasını gerekmektedir.Özellikle hem uygulama hemde bilim açısından sayıların dürüstlük ilkesine dayalı olması ve güven için TUIK , anayasal görevi de önemli kılmaktadır.Çocuklar ve çocukların üstün yararı için ise ek bir sorumluluğu zorunlu kılmaktadır.

Ayrıca başta iç hukukun parçası olan AİHS ve Anayasa da öne çıkan “masumiyet karinesi”ne aykırı olması ve damgalamaya yönelik absürd tanım ile ÇKK'da öne çıkan “suça sürüklenen /suçlu çocuklar” da ki sayılar pandemi süreci açısından endişeleri daha da artırmaktadır. Herbir çocuğun ayrı ayrı kendi öyküsünü içermesi ve sadece dosya sayısı olmayan çocuklara yönelik 2020 yılında güvenlik birimine gelen veya getirilen çocukların karıştığı olayların (114 038) gerilemesi ve gençlik suçluluğunun öne çıkarılmış olması sosyal koruma ve hukuksal koruma boyutunun ele almasını görev yapmaktadır.TCK.31 maddesi ile çağdan uzak bakışın yanı sıra pandemi döneminde bile 12 yaşındaki çocukların cezaevine gönderilmesi dahil bu durum 5395 sayılı ÇKK içinde önemlidir.Bu durum ile birlikte 2020 yılında bu çocukların yüzde 31,4'üne yaralama, yüzde 30,5'ine hırsızlık, yüzde 5'ine uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, satmak veya satın almak, yüzde 4,4'üne tehdit, yüzde 3,4'üne ise Pasaport Kanunu'na muhalefet suçları isnat edilmesinden bahsedilmektedir.

Yaş grupları açısından belirsizlikte içeren bu bilgiler arasında cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar açısından görüldüğü gibi (3 235) çocuktan bahsedilmesinin yanı sıra bunların arasında öne çıkan Pasaport Kanuna muhalefetten dolayı sadece (**3 900**) civarında çocuktan bahsedilmektedir. Suriye dahil Türkiye'ye yoğun bir şekilde sığınan kişiler arasında % 50 oranında çocuklarında yer almış olması ise gerçekler arasındadır. Diğer taraftan bir ülkede yaşayan vatandaş ve yabancıların sayılarının ayrı ayrı açıklanması ise nüfus ve istatistiksel açıdan gerekli bilgiler

arasındadır.Dolayısıyla Türkiye'ye sığınan en az 5 Milyon kişi arasında 2.5 milyon çocuğun sayılara ayrı bir şekilde yansıtılmaması ve belirsizlik sosyaların yozlaştırılması içinde örnek olup aynı zamanda önemli bir sorun kaynağı olarak öne çıkmaktadır.

Ayrıca bu sayılar arasında uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanmak açısından % 5 orandan bahsedilmektedir.Kamu sağlığına karşı suçlar arasında ki **TCK/191**inci maddesi açısından sadece **(5.700)** çocuktan bahsedilmektedir.Çocuklar açısından böyle önemli bir sorunun Türkiye de oldukça küçük boyutta olduğunu da yansıtmaktadır. Fakat toplumsal açısından bu sorundan sık sık bahsedilmektedir. Abartılı bir şekilde öne çıkan bu sorun ile gerçeklerin uyuşmadığı bir durumda bu bilgi ile ortaya çıkmaktadır.Kolluk görevlilerce belirlenen tespitler ve bu yöndeki önlem açısından ortaya çıkan durum, güvenli bir bilgiye ihtiyaç duyulmasına da neden olmaktadır.Eğitim ve sosyal hizmetleri de ilgilendiren bu durum Adalet Bakanlığı tarafından yayınlanan Adli ve Adalet İstatistiklerinin ² birlikte ele alınması içinde geçerlidir. Çocuklar için süreci başlatan kolluktan ve soruşturma ve de kovuşturma süreçlerini içeren işlemler ile ilgili sayıların birlikte ele alınmasını da zorunlu kılmaktadır.

Diğer taraftan 2014 yılında güvenlik birimlerine kanunlarda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile yani suça sürüklenme nedeni ile gelen (117 486) çocuğun %87,2'si erkek, %12,8'i ise kız çocuğundan bahsedilmektedir.Dolayısıyla 2020 yılında (114 038) sayısına kadar azalmış bir durumdan bahsedilirken, yaşanan gerçekler ile örtüşmeyen bir durum söz konusudur.Ayrıca suçlu çocuklar açısından ise hakkında kayıp müracaatı yapıp daha sonra bulunan çocuk sayısı 2014 yılında, 2013 yılına göre %15,3 arttı, mağdur çocuk sayısında ise bu artış oranı %7,8 olarak bilgilere yansımaktadır. Çocukların 2014 yılında, %45,2'si mağdur, %40,5'i suça sürüklenme, %6,4'ü kayıp (bulunan), %3,5'i bilgisine başvurma ve %4,5'i de bu nedenlerin dışındaki nedenlerden dolayı güvenlik birimlerine geldi veya getirildiğinden de bahsedilmiş olması bu sayıları daha da endişeli yapmaktadır.

Dolayısıyla TUIK tarafından çocuklar ile ilgili sayılar arasında çelişkili bazı ve önemli bilgilerin yanı sıra bazı sayıların gerçeklerle örtüşmemesi başta çocuklar için endişeli bir durumu da neden olmaktadır.Toplumsal açıdan ise endişeli bu durum hem bilim hemde uygulama açısından önemlidir.Özellikle de 2019 yılında pandemi süreci dahil sosyoekonomik gelişmeler nedeniyle yaşanan sorunların önlenmesi özellik önemlidir.Endişeler ile birlikte bu yönde yöntem ve araçların geliştirilmesine de yardımcı olabilecektir.

Çocuklar ile ilgili yansıyan sayılar aynı zamanda kendine ait öykülerini de birlikte içermektedir.Dolayısıyla çocukların üstün yararı açısından gerçeklerin peşine düşülmesini öncelik yaptığı gibi endişelerin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar aynı zamanda çocukların ve toplumun kandırılması yerine güven verilmesini öncelikli kılacaktır.10.8.2020

SHU Nihat Tarimeri

Zürih Gençlik Savcılığı (eski) Sosyal Hizmet Uzmanı

2 https://adlisicil.adalet.gov.tr/Home/SayfaDetay/adli-istatistikler-2020-kitabi_yayimlanmistir22042021025204